

2014RGW19

Memorandum over het Binnenveld

Aan: cie RGW

Van: Gedeputeerde Krol

Ten behoeve van: Commissie Ruimte, Groen en Water 20 januari 2014

Datum: 14 januari 2014

Aanleiding

De zoektocht naar maatschappelijk aanvaardbare strategieën voor de realisatie van de Natura 2000 doelen in het Binnenveld kent een lange geschiedenis. Hierbij is steeds peilverhoging van de Grift als hoofdstrategie in beeld geweest, een maatregel met veel uitstralingseffecten op het omringende landbouwgebied en op het bebouwde gebied van Veenendaal. Vanwege deze neveneffecten is er altijd zeer veel weerstand geweest tegen peilverhoging.

Zoals eerder aan u gemeld wordt sinds het afgelopen voorjaar onderzoek verricht naar een alternatief maatregelenpakket, op basis waarvan met een grote mate van zekerheid kan worden voldaan aan de eisen voor Natura 2000 (instandhouding en ontwikkeling van de habitattypen blauw grasland, veenmosrietland en trilvenen).

Dit maatregelenpakket bestaat uit:

- het dempen van de sloten en greppels binnen de grenzen van de Hel en Blauwe Hel en de Bennekommermeent (en evt. ook nog in een klein gebied direct aangrenzend aan Natura-2000);
- Het plaatsen van enkele kwelputten in elk van de gebieden (zie kader).

De werking van kwelputten in de Natura 2000 gebieden in het Binnenveld:

De kweldruk onder de Natura 2000 gebieden is ruim voldoende. Door de aanwezigheid van enkele ondoordringbare lagen in de bodem komt deze kwel onvoldoende aan maaiveld. Via het realiseren van enkele kwelputten kan de stijghoogte van het grondwater overal in de natuurkernen met 25 cm verhoogd worden. Dat is minstens zo effectief als een peilverhoging in het Valleikanaal van 30 cm. Uit oogpunt van maximalisatie van gewenst effect (kwel aan maaiveld in het natuurgebied) en minimalisatie van ongewenst effect (landbouwschade) is dit een zeer effectieve maatregel.

Het maatregelenpakket is zowel bedoeld als basis voor de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) en dienen daartoe in een PAS-gebiedsanalyse te worden opgenomen. De maatregelen vormen ook de basis voor het nog dit jaar op te stellen beheerplan Natura 2000 voor het Binnenveld.

Onderbouwing werking van de alternatieve maatregelen

De afgelopen periode is uitvoerig (model)onderzoek verricht door Haskoning/DHV. Dit was nodig omdat de kwelputten een zogenaamde hypothetische maatregel betreft: nog nergens eerder toegepast. De werking ervan diende dus modelmatig te worden onderbouwd. Hiervoor is een nieuw hydrologisch model gebouwd om de effecten op een goede manier te kunnen aantonen. De resultaten van dit onderzoek zijn positief: de combinatie van dempen van watergangen binnen de N-2000 gebieden en een aantal van ongeveer 11 kwelputten (7 in de Hellen en 4 in de Bennekommermeent) geeft zodanige effecten dat de Natura 2000 doelen kunnen worden gegarandeerd.

Zowel het model als de resultaten van de berekeningen moeten worden gevalideerd door een deskundigencommissie, alvorens deze te kunnen indienen voor de PAS. In oktober is het positieve oordeel van deze deskundigen verkregen.

Informatie-avond op 26 november

Op basis van de (positieve) resultaten van het onderzoek van Haskoning/DHV en het positieve oordeel van de deskundigencommissie is op 26 november 2013 een informatie-avond georganiseerd voor belanghebbenden in het Binnenveld. Er was richting het gebied al een zeer lange radiostilte in acht genomen, het was daarom zeer gewenst naar buiten te treden met de resultaten van het onderzoek. De avond is goed bezocht en de voorgestelde alternatieve maatregelen zijn in het algemeen positief ontvangen.

PAS-gebiedsanalyse

De alternatieve maatregelen zijn inmiddels verwerkt in de PAS-gebiedsanalyse voor het Binnenveld. Deze wordt beoordeeld door deskundigen van het OBN kennisnetwerk (Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit). Ook de OBN-deskundigen moeten vaststellen of de voorgestelde maatregelen voldoende zijn om de doelstellingen voor het Natura-2000 gebied Binnenveld te kunnen realiseren. Dit is nodig om tot vergunbare economische ontwikkelruimte te komen voor de landbouw, industrie en verkeer.

Verder zijn we met het ministerie van EZ in gesprek om de innovatieve maatregelen tot officiële herstelstrategie voor het Binnenveld te benoemen. We hopen het PAS-traject binnen enkele weken positief af te ronden.

Bestuurlijk proces

Bestuurlijk is gedurende dit heel traject zeer intensief opgetrokken met het ministerie van EZ, naast uiteraard de provincie Gelderland en het Waterschap Vallei en Veluwe. Er zijn diverse overleggen met het ministerie geweest op het niveau van de staatssecretaris. Ook is het onderwerp tweemaal in Brussel besproken. Van alle kanten is steun uitgesproken voor de technische, maar ook zeer innovatieve, maatregel die wordt voorgesteld.

Met EZ is afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor het beheerplan Binnenveld door Utrecht wordt overgenomen als de alternatieve maatregelen hiervoor de basis vormen.

Vervolg

Nu er zicht is op een haalbare en betaalbare oplossing voor het Binnenveld zal EZ binnenkort de procedure voor het aanwijzingsbesluit weer in gang zetten.

Utrecht zal op korte termijn het gebiedsproces starten om te komen tot een beheerplan voor het Binnenveld. Dit gebiedsproces kan naar verwachting in 2014 worden afgerond. In 2015 kan dan de formele besluitvormingsprocedure in gang worden gezet.